

1.1 6 Armen- en ziekenzorg

1.2 6.1 Algemeen

In 's-Hertogenbosch waren verschillende instanties voor armenzorg. De belangrijkste waren de Tafel van de Heilige Geest (Geefhuis) en de armenfondsen van de Negen Blokken. Bovendien werden in de loop van de eeuwen ook nog 37 mannen- en vrouwengasthuizen opgericht. Al deze instellingen waren zelfstandig. De zorg voor de zogenaamde 'huiszittende armen' was in handen van de Tafel van de Heilige Geest en de Negen Blokken. Met huuszittende armen worden de inwoners van de stad bedoeld die, in tegenstelling tot bedelaars, niet bedelden en in stilte armoede leden. De Tafel van de Heilige Geest was in het begin van de 13^e eeuw ontstaan in kerkelijk verband. De Negen Blokken vertegenwoordigden een in het begin op natuurlijke wijze gegroeide organisatie op basis van de indeling van de stad in wijken of blokken. Behalve de armenzorg waren de door de inwoners gekozen blokmeesters ook verantwoordelijk voor de zorg voor de brandblusmiddelen en het innen van de stedelijke belastingen. Tot aan de Franse tijd bemoeide de overheid zich bijna niet met de armenzorg. In de loop van 1811 veranderde veel. De fondsen van de mannen- en vrouwengasthuizen, het GrootGasthuis, het Zinnelooshuis (de Reinier van Arkel), de Tafel van de Heilige Geest en de Blokken kwamen onder een aparte commissie. Na enige tijd noemde dit centrale bestuur zich 'College van Regenten over de Godshuizen en de Algemeene Arme'. De Tafel van de Heilige Geest en de Blokken werden het Bedelingsfonds. Ook de hervormde kerk, vooral de diaconie, hield zich bezig met zorg voor armen.

1.3 6.2 Negen blokken

In de inventarissen van de Negen Blokken is veel informatie te vinden over vooral het beheer van de goederen van de Blokken. Over de armenzorg is minder bewaard gebleven. Raadpleeg voor meer informatie de inventarissen (archieffnummers 299-304) De archiefstukken moeten uit het depot worden aangevraagd.

1.4 6.3 Diaconie van de Hervormde kerk

In het archief zitten veel informatie over bedeeden over de periode 1790-1938: invnrs. 87, 211-233 en 439-450. Er zijn geen indices. Raadpleeg voor meer informatie de inventaris (archieffnummer 91) De archiefstukken moeten uit het depot worden aangevraagd.

1.5 6.4 Signalementen bedeeden en uittreksels gezinskaarten bedeeden Godshuizen

In de archieven van de Godshuizen zit veel informatie over bedeeden (archieffnummer 309)

Gezinskaarten van bedeeden 1854-circa 1920. De index is alfabetisch op achternaam en staat op microfiches in de studiezaal. Zie de korte toelichting op het eerste microfiche. De gezinskaarten zelf moeten uit het depot worden aangevraagd. Ze zitten in de invnrs. 643-646 van de zogenaamde Groene Reeks, het negentiende eeuwse archief van de Godshuizen (archieffnummer 309) Op de gezinskaart staat: naam, geboorteplaats; het adres in 's-Hertogenbosch; de gezinsgrootte; sinds wanneer iemand bedeling kreeg; hoelang de ondersteuning werd gegeven; hoeveel geld men per week kreeg; buitengewone bedelingen en eventuele opmerkingen. Interessant kunnen zijn waarom de bedeling werd stopgezet; bijvoorbeeld door overlijden of bij opname in een gasthuis of gesticht. Het huisgezin wordt ook uitgebreid beschreven met namen en voornamen van de leden van het gezin; de geboorteplaatsen; de dag, maand en jaar van geboorte; godsdienst; beroep; bij wie werkzaam en de wekelijkse verdiensten. Van de man en vrouw worden in veel gevallen ook de namen van de ouders en de datum en plaats van huwelijk vermeld.

'Signalementen van bedeeden' 1839-1854 (1875). Het woord 'signalement' is misleidend. Het zijn namelijk inlichtingenformulieren waarvan het gedeelte met de uiterlijke kenmerken (het signalement) niet is ingevuld. Wel staat er: naam en voornaam van degene voor wie bedeling wordt aangevraagd; geboorteplaats; dag en jaar van geboorte; waar en in welke kerk gedoopt; godsdienst; beroep; gehuwd en zo ja, met wie; waar en wanneer getrouwd; voor welke gemeente de desbetreffende persoon voor de conscriptie of nationale militie heeft geloot en wanneer; de verblijfplaats(en) van de afgelopen vier jaren; bij wie daar eventueel is gewerkt; welk beroep is uitgeoefend; hoe lang men waar heeft verbleven en waar men heeft gewoond; voor eventuele vroegere verblijfplaatsen dezelfde gegevens; namen en voornamen van de ouders; de laatste of tegenwoordige woonplaats van de ouders en papieren van welke de desbetreffende persoon houder is waardoor eventueel achterhaald kan worden welke plaats voor de bedeling verantwoordelijk is. Bij dit formulier zit een verzoek van het college van regenten over de godshuizen aan Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch om voor de desbetreffende persoon onderstand te betalen. Hierop staat ook een beknopte reden waarom onderstand gegeven moet worden of opname in een gasthuis gerechtvaardigd is, bijvoorbeeld ziekte met medicijnen, ouderdom, gebrek. Deze signalementen hebben een alfabetische index op microfiche in de studiezaal. De originele documenten moeten uit het depot worden aangevraagd door het invullen van het jaar en "in/uit".

Literatuur: Th. A. Wouters, *Van bedeling naar verheffing. Evolutie in de houding tegenover de behoeftige mens te 's-Hertogenbosch, 1854-1912* (Tilburg 1968) Beschikbaar in de studiezaal.

1.6 6.5 Engelen

In de dorpsarchieven van de gemeente Engelen zitten over de periode 1661-1920 documenten over de armenzorg (archieffnummer 10 en 11) Er is geen index. De archiefstukken moeten uit het depot worden aangevraagd. Het gaat om de inventarisnummers 1225-1438 voor de periode 1661-1810 (archieffnummer 10) en de nummers 907-911 uit het archief over de periode 1821-1921 (archieffnummer 11)

1.7 6.6 Rosmalen

In het archief van de gemeente Rosmalen, 1811-1932 (archieffnummer 474) zitten in het hoofdstuk maatschappelijke zorg onder andere informatie over de armenzorg: invnrs 1253-1261. Er is geen index. De archiefstukken moeten uit het depot worden aangevraagd.

6.7. Nuland

In het archief van het dorpsbestuur van Nuland, 1690-1813 zitten verschillende documenten over onvermogenen: invnrs. 21, 25-27, 37-42. Er is geen index aanwezig. Raadpleeg de inventaris voor meer informatie. De archiefstukken moeten uit het depot worden aangevraagd.

1.8 6.7 Leprosie Ter Bank bij Leuven

Het Algemeen Rijksarchief in Brussel heeft een fonds Kerkelijke Archieven van Brabant. In de invnrs.14557-14580 zitten archiefstukken van de leprozie van Ter Bank bij Leuven. Deze archiefstukken zijn op microfiche in de studiezaal (archieffnummer 265)
De leprozie van Ter Bank is omstreeks 1203 gesticht door hertog Hendrik I van Brabant en had het privilege om alle (veronderstelde) lepralijders in Brabant te bezoeken en besmet dan wel onbesmet te verklaren. Een beperkt aantal besmet verklaarde personen kreeg verpleging in de leprozie. Een soortgelijke rol had Haarlem, waar ook mensen vanuit de rest van Nederland heen werden gestuurd.

1.9 6.8 Weeshuizen

's-Hertogenbosch

In 's-Hertogenbosch waren twee weeshuizen: het Gereformeerd Burgerweeshuis en het Rooms-Katholieke weeshuis.

Het Gereformeerd Burgerweeshuis (archieffnummer 212) ontstaat uit een fundatie van de priester meester Frans van Uden. Deze had in zijn testament van 27 januari 1563 een huis in de Waterstraat tot weeshuis bestemd. Dit huis was echter niet beschikbaar. De Cellebroeders, of Alexianen, hadden zich in 1420 in de stad gevestigd en verzorgden pestlijders. Zij namen de weeskinderen bij zich in huis aan de Parade. In het weeshuis mochten alleen wezen worden opgenomen die ouder dan vijf jaar waren en van wie de ouders minstens tien jaar poorter van de stad waren geweest. Het weeshuis werd bestuurd door vier weesmeesters, gekozen door de dekenen van de ambachtsgilden en de andere leden van het bestuur van de stad. Na 1629 werd de naam van de weesmeesters veranderd in regenten. De weeskinderen moesten van protestantse huize zijn en werden ook voortaan Hervormd opgevoed. In 1811 kwamen de verschillende instellingen van weldadigheid in 's-Hertogenbosch samen onder het beheer van de Commissie tot de Godshuizen. Per 1 januari 1815 werd deze samenvoeging weer ongedaan gemaakt en werd het weeshuis bestuurd door een college van regenten. In de loop van de twintigste eeuw verminderde het aantal wezen zoveel dat per 1 mei 1934 het gebouw werd gesloten en de kinderen in gezinnen werden ondergebracht. De inv.nrs. 540-558 bevatten over circa 1599- circa 1930, lijsten met namen van de weeskinderen, soms met aantekening van binnenkomst en vertrek en van de ingebrachte en later als uitzet meegegeven goederen en geld. In de rekeningen van het weeshuis komen vanaf 1767 ook namen van weeskinderen voor (invnrs. 609-854) Het weeshuis had het monopolie op de levering van doodskisten. In het zogenaamde "kisteboek" staat een overzicht van alle Bossche overledenen over 1782-1811. Bij velen is de woonplaats, de ouderdom en de doodsoorzaak vermeld. Een deel van dit "kisteboek" staat op microfiche in de studiezaal. Een index staat op www.stadsarchief.nl In de notulen van het college van regenten staat ook informatie over afzonderlijke personen: invnrs. 491-507. Hiervan is geen index. Het rooms katholiek weeshuis (archieffnummer 88) zat in het "Hof van Zevenbergen" aan de Keizerstraat. Omdat vanaf 1629 de weeskinderen in het bestaande Burgerweeshuis gereformeerd werden opgevoed weigerden Katholieken hun weeskinderen naar dit weeshuis te sturen. De arme families konden de weeskinderen niet opvoeden. In de tweede helft van de achttiende eeuw was de situatie voor deze weeskinderen slecht. Op 12 februari 1783 werd officieel het rooms katholieke weeshuis geopend. Vijftien gegoede en eerbare mannen onder toezicht van het stadsbestuur bestuurden het weeshuis. In het weeshuis kwamen alleen kinderen uit wettige huwelijken, geboren in 's-Hertogenbosch en van wie de ouders rooms katholiek waren. In de inv.nrs. 79-zitten lijsten van ingekomen en overleden of uitgegane wezen, 1784-1948. In de rekeningen staan ook jaarlijks lijsten van wezen: inv.nrs. 187-363. De weeskinderendossiers in de inv.nrs. 90 en 91 zijn in de bijlagen bij de inventaris staan alfabetische lijsten van weeskinderen waarvan dossiers over 1790-1949 bewaard zijn gebleven: invnrs. 90 en 91.. De dossiers afgesloten na 1900 zijn niet openbaar. De notulen van het dagelijks bestuur 1815-1851 zitten in de inv.nrs. 45-55. In de notulen staan ook opmerkingen over afzonderlijke personen vermeld. Er is geen index.

Engelen

In het archief van de schepenbank van Engelen, 1582-1811 (archieffnummer 17) zit informatie over wezen over 1658-1809. De stukken zijn via een index op persoonsnamen nader toegankelijk gemaakt. Deze index staat op microfiches in de studiezaal. De index staat ook op www.bossche-encyclopedie.nl De stukken moeten uit het depot worden aangevraagd.

1.10 6.9 Momboirboeken/weeskinderen/voogdij

's-Hertogenbosch

In het Oud-Rechterlijk Archief (archieffnummer 14) zitten de 'momboir-boeken'. Dit zijn ingebonden akten met betrekking tot het aanstellen van 'momboiren' (voogden) over minderjarige kinderen waarvan één of beide ouders is overleden. De schepenen van de stad mochten deze momboiren aanstellen. Ook gaven de schepenen toestemming om een erfdeling aan te gaan of om goederen te kopen, verkopen of te aanvaarden.

Deze momboirboeken gaan over 12 december 1554 – 8 november 1808: invnrs. 1922-1927.

In de studiezaal is een index op microfiches. Deze toegang bevat niet alleen indices op bijvoorbeeld momboirs, ouders en onmondige kinderen, maar ook korte regesten van de in de boeken voorkomende akten. Deze index staat ook op www.bossche-encyclopedie.nl De boeken zelf moeten uit het depot worden aangevraagd.

In het Oud-Rechterlijk Archief (archieffnummer 14) zitten ook nog andere archiefstukken over wezen en het beschikken over de goederen van deze 'onmondige kinderen': 'Curateelboek', later 'Authorisatie' en daarna 'Procuratie' genoemd. Dit protocol loopt van 4 december 1613 – augustus 1811. Het zijn 29 delen: invnrs.1928-1956. Zie voor meer informatie de inventaris. Er is geen index beschikbaar. De boeken moeten uit het depot worden aangevraagd.

Bokhoven

In het dorpsbestuur en de schepenbank van de vrije heerlijkheid Bokhoven, 1587-1811 (archieffnummer 18) zitten verschillende archiefstukken die te maken hebben met het aanstellen van personen tot curator of voogd over minderjarige kinderen, verzoekschriften, beschikkingen en overeenkomsten, rekeningen en verantwoordingen, testamenten en codicillen en erfrechtzaken. Deze stukken staan beschreven in de inventarisnummers 552-790 en gaan over de periode 1748-1810. In de beschrijvingen zijn de namen van de betrokken personen vermeld. Bovendien is in de inventaris een index op persoonsnaam opgenomen. In de studiezaal staat een index op microfiches. De index staat ook op www.bossche-encyclopedie.nl Deze index verwijst naar verouderde inventarisnummers. In de inventaris staat een concordans naar de huidige inventarisnummers. De stukken moeten uit het depot worden aangevraagd. Zie voor meer informatie en de beschrijvingen de inventaris.

In hetzelfde archief zitten ook stukken over het onder curatele stellen van personen over het jaar 1804. In de beschrijvingen van de inventarisnummers zijn de namen van de betrokkenen vermeld. In de inventaris staat een index op persoonsnaam. In de studiezaal staat een index op microfiches. Deze index verwijst naar verouderde inventarisnummers. In de inventaris staat een concordans naar de huidige inventarisnummers. De index staat ook op www.bossche-encyclopedie.nl De archiefstukken moeten uit het depot worden aangevraagd.

Engelen

In het archief van de schepenbank van Engelen, 1582-1811 (archieffnummer 17) zitten twee wees- en boedelrekeningen over de periode 1648-1803: invnrs. 11-12. In de studiezaal staat een index op microfiches. Deze index staat ook op www.bossche-encyclopedie.nl De rekeningen zelf moeten uit het depot aangevraagd worden.

Empel

In het archief van de schepenbank van Empel, 1607-1811 (archieffnummer 16) zitten in verschillende protocollen gegevens over de voogdij. Deze informatie gaat over de periode 1607-1810. In de studiezaal staat een index op microfiches. Deze index staat ook op www.bossche-encyclopedie.nl De archiefstukken moeten uit het depot worden aangevraagd.

In hetzelfde archief zitten ook documenten over het onder curatele stellen van personen over het jaar 1808. In de beschrijvingen van de inventarisnummers zijn de namen van de betrokkenen vermeld. In de studiezaal staat een index op microfiches. Deze index staat ook op www.bossche-encyclopedie.nl. De archiefstukken moeten uit het depot worden aangevraagd.

Rosmalen

In het Oud-Rechterlijk Archief (archieffnummer 466) zitten in de inventarisnummer 195-210 momboirsrekeningen over de periode 1657-1789. Er is geen index. In inventarisnummer 211 zitten bijlagen van de momboirsrekeningen. Deze gaan over de jaren 1714, 1723, 1723-1729 en 1726. De documenten moeten uit het depot worden aangevraagd.

Nuland

In het archief van de schepenbank van Nuland, zitten in verschillende inventarisnummers documenten over voogden: invnrs. 68, 69, 108-122, 127 en 138. Raadpleeg de inventaris voor meer informatie. Op www.nuwelant.nl staat informatie uit de invnrs. 108-118. De archiefstukken moeten uit het depot worden aangevraagd.

1.11 6.10 Patiëntenregisters

In 's-Hertogenbosch zijn verschillende ziekenhuizen (geweest) Van de bekendste ziekenhuizen, Reinier van Arkel en het Groot Ziekengasthuis (GZG) zijn patiëntengegevens bewaard gebleven. De patiëntenregisters zijn openbaar.

In de inventaris van de burgerlijke stand en van het bevolkingsregister zitten ook aparte registers van de inwoners en het personeel van de zogenaamde gestichten. Dit zijn niet alleen de ziekenhuizen en de psychiatrische inrichtingen, maar ook kloosters, weeshuizen en kostscholen. Deze registers staan op microfiches in de studiezaal. Raadpleeg de inventaris voor meer informatie (archieffnummer 24)

Er is ook een speciaal overzicht van patiëntengegevens (archieffnummer 309).

Registers van inwoners van het Groot Ziekengasthuis (GZG)

Het GZG, vroeger 'gasthuis' genoemd, wordt voor het eerst in 1274 vermeld. In het begin bedoeld voor de arme bewoners van de stad die zorg nodig hadden. Het gasthuis zat in de Hlnthamerstraat. De zorg leek op de huidige bejaardenzorg en ziekenzorg. Vanaf 1900 wordt het gasthuis een algemeen ziekenhuis voor iedereen.

In de patiëntenregisters staat de volgende gegevens: wie verbleef er, wanneer werd iemand opgenomen, wanneer overleed iemand, wanneer werd iemand ontslagen. Ze bevatten ook per jaar een maandstatistiek van ingekomen, ontslagen en overleden patiënten, aantallen verpleegdagen per jaar van burgers en militairen en aantallen verpleegde burgers en militairen per jaar. Deze registers zijn bewaard gebleven vanaf circa 1770. Let op: het gaat om een financiële administratie. Echt medische gegevens staan er daarom niet in. Voor 1770 werden ook namen van patiënten geregistreerd, maar deze zijn niet bewaard gebleven.

Raadpleeg voor de registers die in de DTB-collectie zitten het overzicht van deze collectie. Voor de andere registers kijkt u in de inventaris van het GZG (archieffnummers 393 en 309) Hierna staat een beknopt overzicht van de belangrijkste inventarisnummers.

Burgers

Registers met patiëntengegevens vóór 1758 zijn er niet meer. De registers over de periode 1778-1811 hebben inventarisnummers 514 en 515 (archieffnummer 393). Ze staan op microfiches in de studiezaal. De andere registers over de periode 1758-1811 zitten in de collectie Doop- Trouw- en Begraafboeken: inventarisnummers 603-606. Deze staan in fotokopie in de studiezaal.

De registers over de periode 1811-1902 zitten in de zogenaamde "groene reeks" van de archieven van de Godshuizen (archieffnummer 309): invnrs. 331-355. Ook deze registers staan op microfiche in de studiezaal (behalve de registers 351 en 355. Dit zijn zogenaamde 'controle-registers') Wat staat er in de registers: voor- en achternaam, leeftijd bij opname, adres, datum van opname, datum van ontslag of overlijden, aantal verpleegdagen en opmerkingen over de opgenomen patiënten.

De registers uit de twintigste eeuw staan in het overzicht van "het Archief GZG 20^e eeuw" (archieffnummer 309):

13-16	opnames tussen 1905 en 1920
27-37	opnames tussen 1920 en 1930
79	overleden patiënten tussen 1900 en 1928
197-218	opnames tussen 1930-1948

De inventarisnummers 69-72 zijn klappers op de opnameregisters over de periode 1905-1920.

Militairen

Voor militaire patiënten waren er aparte registers. Het gaat om militairen die in het garnizoen waren gelegerd, niet om gepensioneerde soldaten of soldaten op doortocht. Registers van militaire patiënten zijn er over 1675-1787: invnrs. 528-541 (archieffnummer 393) Let op: niet van alle jaren dat er in 's-Hertogenbosch een garnizoen was zijn er registers bewaard gebleven. De soldaten zijn per regiment ingeschreven.

De registers over de periode 1819-1820, 1835-1837 en 1843-1885 hebben invnrs. 362-383 (archieffnummer 309, de zogenaamde "groene reeks". Voor overleden militairen uit de periode 1814-1901 zijn er aparte registers: invnrs. 388 en 389. Deze registers moeten uit het depot worden aangevraagd.

In het bestand "Archief GZG 20^e eeuw" (archieffnummer 309) zit een aantal registers met informatie over Duitse soldaten van de Wehrmacht en de SS en over gijzelaars. Het GZG was namelijk vanaf augustus 1940 een Duits Kriegslazareth.

Registers van patiënten van het Protestants Ziekenhuis Willem Alexander

Het Protestants Ziekenhuis is in 1914 opgericht. Tot ongeveer 1960 werden er vrijwel alleen protestanten verpleegd, niet alleen uit 's-Hertogenbosch, maar ook uit de regio zoals Sprang-Capelle, de Bommelerwaard en het Land van Heusden en Altena. In 1990 fuseerde het Willem-Alexander met het GZG tot het Bosch' Medicentrum.

In het archief van dit ziekenhuis hebben de patiëntenregister de inventarisnummers 481-491 en 503-528. De inventarisnummers 529-565 zijn geen patiëntenregisters, maar andere archiefstukken die gaan over de verpleging van patiënten. Het gaat bijvoorbeeld om registers van behandeling van afzonderlijke specialisten. Ook hierin staat informatie over individuele patiënten.

De archiefstukken moeten uit het depot worden aangevraagd (archieffnummers 435-436)

Registers van patiënten van de psychiatrische inrichting Reinier van Arkel

De Reinier van Arkel is één van de oudste verpleeginrichtingen van Nederland, gesticht in 1442. Het zit nog altijd in de Bossche binnenstad. In 1991 fuseerde de Reinier van Arkel met het psychiatrisch gesticht Voorburg (sinds 1885 gevestigd op het gelijknamige landgoed in Vught)

Vanaf ongeveer 1580 zijn namen bekend van mensen die in de Reinier van Arkel verpleegd werden. Er waren als het ware twee categorieën: patiënten die betaalden en patiënten, meestal Bosschenaren omdat die voorrang kregen, die gratis werden opgenomen. De namen van deze laatste groep zijn tot ongeveer 1800 niet goed geregistreerd. In de inventarisnummers 738-750 in de inventaris (archieffnummer 305) zitten zogenaamde leggers van inkomsten met achterin informatie over betalende patiënten, 1559-1759. Registers van patiënten over de jaren 1760-1837 zitten in de inventarisnummers 755-758.

In de Krankzinnigenwet uit 1842 stond dat registers van verpleegden bijgehouden moesten worden. De inspectie controleerde ze jaarlijks. Deze registers heten 'stamboeken'. Wat staat er in?

Voornamen, achternaam geboortedatum, geboorteplaats, datum van opname, datum van ontslag, overplaatsing of overlijden en de data waarop door de rechterlijke autoriteiten een machtiging tot gedwongen opname werd afgegeven of verlengd.

De stamboeken over de jaren 1837-1971 staan nog niet in een inventaris, maar hebben wel een voorlopig nummer. Op www.stadsarchief.nl staat een index van de registers tussen 1811-1934. Alle genoemde boeken moeten uit het depot worden aangevraagd.

In het Oud-Rechterlijk Archief van 's-Hertogenbosch (archieffnummer 14) zitten de zogenaamde machtigingen tot gedwongen opname van personen over de periode 1733-1810. De schepenen van de stad en andere rechtbanken konden deze machtigingen afgeven om personen gedwongen te laten opnemen in een 'dohuis' (vooral de Reinier van Arkel), verbeterhuis, strafinrichting, klooster of ergens

anders, of met als doel het verschepen van ongewenste personen naar Oost- of West-Indië. Deze machtigingen staan geschreven in registers. In de studiezaal is een uitdraai van een digitale toegang op deze machtigingen. Raadpleeg de instructie voor meer informatie. De registers zelf moeten uit het depot worden aangevraagd.

Registers van patiënten van de psychiatrische inrichting Voorburg te Vught.

Het stadsarchief bewaard de stamboeken over de periode 1885-1935. Ze zitten in het archief van het College van regenten over de Godshuizen en den algemeenen armen te 's-Hertogenbosch (het bestuur van de Godshuizen), onderdeel Psychiatrisch Ziekenhuis Voorburg te Vught (archieffnummer 309). Inventarisnummer 104 en een subnummer. Op www.stadsarchief.nl staat een index. De boeken zelf moeten uit het depot worden aangevraagd.

In het bevolkingsregister van 's-Hertogenbosch zitten ook gestichtsregisters. Deze registers gaan over de periode 1860-1949. Ze staan op microfiches in de studiezaal. Kijk voor meer informatie in de inventaris (archieffnummer 14)

Psychiatrische inrichting Coudewater te Rosmalen (1870-1999)

Coudewater was een particuliere en commercieel gevoerde instelling voor krankzinnigenzorg. In een tijd van sterke verzuiling functioneerde Coudewater op neutrale grondslag. Er verbleven voornamelijk patiënten van buiten de Bossche regio, in het begin zowel mannen als vrouwen, later alleen vrouwen. Op het hoogtepunt van haar bestaan verbleven er enige honderden personen, deels permanent, maar vaak tijdelijk. Er was plaats voor armen (betaald door de armenzorg) en voor rijken (op eigen kosten in zogenaamde 'eerste klas-kamers')

De gezamenlijke leden van de vereniging Coudewater vormden een aandeelhoudersvergadering, bestaande uit enkele aan elkaar verwante of verwant geraakte families van zowel binnen als buiten 's-Hertogenbosch. Deze aandeelhoudersvergadering koos een dagelijks bestuur. In doos 305 zitten presentielijsten. De Commissie Historie Coudewater heeft een overzicht van alle leden met bijbehorende informatie opgesteld, zie de dozen 48-50 (archieffnummer 627)

Het dagelijks bestuur bemoeide zich in het begin ook met de dagelijkse leiding van het gesticht. Maar door professionalisering en bureaucratisering kwamen er beroepsmanagers. Deze vormden de directie. Behalve de zakelijke gegevens is ook meer persoonlijke informatie bewaard gebleven, bijvoorbeeld over jubilea en afscheid. Doktoren en ander (para-) medisch personeel vormden vanaf de jaren de staf (zie hiervoor doos 60-68). Daarvoor bestond het verplegend personeel bijna uitsluitend uit broeders en zusters. In doos 143 zit documentatie over dit personeel, met namen van broeders en zusters.

In de dozen 135-140 zitten personeelsoverzichten, ook van het ondersteunend (technisch) lekenpersoneel.

Een echte en volledige patiëntenadministratie is er niet bij het stadsarchief. Het medisch archief van Coudewater is niet bij het stadsarchief. In de collectie Coudewater zit wel informatie over patiënten.

Vooraf voor de oudere periode zit deze bij de financiële inkomsten. De Commissie Historie Coudewater maakte een beperkt overzicht met vooral gegevens vanaf ongeveer 1970.

In doos 214 bevinden zich informatie over tandartsbehandelingen (1936-1967) en röntgenfoto's (1970-1979)

Vaste bewoners werden begraven op het eigen kerkhof. In doos 297 zit een naamlijst van overledenen over de periode 1937-1957. In doos 298 zitten grafregisters (1931-1994)

Door de ongelukkige ordening zit veel oudere informatie over patiënten (en personeel) van voor 1965 in de zogenaamde historische bestanden. Deze zitten in doos 1-21 op datum opgeborgen. Kijk ook eens in de financiële jaarverslagen (1888-1906) in de dozen 247-260.